

Dosarul nr. 2ra-1789/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. N. Arabadji)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhnaci)

ÎNCHEIERE

8 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Victor Manole și Valentina Manole împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Victor Manole și Valentina Manole, reprezentați de avocatul Victor Ciumac, casată integral hotărârea din 4 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii

constată:

La 29 ianuarie 2021, Victor Manole și Valentina Manole, reprezentați de avocatul Victor Ciumac au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au indicat că la 19 mai 2008, s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău, solicitând recunoașterea dreptului la spațiu locativ și obligarea Consiliului mun. Chișinău să le acorde spațiu locativ potrivit art. 35 din Legea cu privire la poliție.

Prin hotărârea din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău, menținută ulterior și prin decizia din 11 noiembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă acțiunea și obligat Consiliul mun. Chișinău să-i asigure pe Victor Manole și Valentina Manole cu spațiu locativ conform normelor legislației în vigoare.

Astfel, au depus la executorul judecătoresc Oleg Ungureanu cerere privind intentarea procedurii de executare silită a hotărârii din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău, iar la 1 septembrie 2009, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu, prin încheierea nr. 12-1044/09, a primit spre executare titlul executoriu nominalizat.

Au punctat că la caz, până la data înaintării prezentei acțiuni, hotărârea din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău nu a fost executată, astfel fiind admisă o întârziere a executării de 127 de luni.

Au evidențiat că distinct de prejudiciul material pe care l-au suportat și îl suportă în continuare în urma neexecutării hotărârii menționate, le-au fost pricinuite și suferințe psihice, acestea manifestându-se prin sentimente de neajutorare, complexe de inferioritate, rușine, insatisfacție, de lipsirea posibilității de a locui într-un spațiu locativ decent, cuvenit în baza unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

Totodată, au subliniat că sentimentele respective sunt generate de faptul că drepturile lor sunt tratate într-un mod distinct decât drepturile altor persoane aflate în situații identice, fapt ce îi determină să se simtă inferior colegilor lor sau altor cetățeni cărora, potrivit legii, statul le asigură eliberarea spațiu locativ în temeiul unei hotărâri judecătorești.

Au precizat că faptul că debitor al procedurii de executare este Primăria mun. Chișinău, cel mai puternic organ administrativ local din țară, care, în mod repetat, își permite să ignore orice solicitare înaintată în cadrul procedurii de executare, neavând niciun temei legal în acest sens, îi face să simtă o stare de frică și un sentiment de neajutorare.

De asemenea, au notat că Victor Manole simte un sentiment de rușine față de membrii familiei sale, care îl vedeau drept un punct de sprijin, persoană onestă și corectă care activează în cadrul organelor de drept până în prezent și care singur a căzut drept pradă a unui abuz legal.

Și-au întemeiat pretențiile în baza art. 2036 Cod civil, art. 70 Cod de executare, art. 1-4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 166-167 CPC.

Au solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lor, a sumei de câte 6 000 de euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău, pentru perioada 15 iunie 2009 – prezent, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 12 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Consiliul mun. Chișinău, Primăria mun. Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu.

Prin hotărârea din 4 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Întru argumentarea soluției adoptate, prima instanță a constatat cu certitudine faptul lipsei încălcării dreptului Victor Manole și Valentina Manole la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2009.

Totodată, prima instanță a reținut faptul că neexecutarea hotărârii din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău a fost rezultatul unei slabe funcționări a legislației locative, care i-a impus administrației locale obligația asigurării cu locuințe sociale anumitor categorii de persoane în lipsa unei acoperiri financiare pentru aceste scopuri, fapt ce a condus la imposibilitatea debitorului Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău de a se conforma hotărârii judecătorești definitive, care totodată nu neagă faptul că va executa în viitor hotărârile instanțelor de judecată.

La fel, a remarcat prima instanță că prin cererile reclamanților de ridicare a măsurii de asigurare asupra bunurilor imobile, inițial apartamentul nr. XX din str. XXXXX nr. XX mun. XXXXX și, ulterior, nr. XX din str. XXXXX nr. XX mun. XXXXX, care puteau fi acordate întru executarea hotărârii judecătorești, părțile au manifestat un comportament abuziv care a rezultat cu neexecutarea hotărârii din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău, având în vedere că instanței nu i-au fost prezentate motive și probe ce ar explica acțiunile menționate.

Mai mult, instanța a mai reținut și faptul că atât Victor Manole, cât și Valentina Manole, care sunt o familie, urmare a hotărârii din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău, beneficiază de indemnizație în mărime a câte 1 750 de lei fiecare pentru închirierea unui apartament, în baza a două contracte de locațiune, încheiate cu tatăl reclamantului.

Prin decizia din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Victor Manole și Valentina Manole, reprezentați de avocatul Victor Ciumac, casată integral hotărârea din 4 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii.

A fost constatată încălcarea dreptului lui Victor Manole și a Valentinei Manole la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău.

A fost încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, în beneficiul lui Victor Manole și a Valentinei Manole, prejudiciul moral cauzat prin neexecutarea în termen a hotărârii din 15 iunie 2009 a Curții de Apel Chișinău, pentru perioada 15 iunie 2009 până la data emiterii hotărârii în sumă de 6 000 de euro pentru fiecare, converțiți în valută națională conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei, de la data achitării.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cert stabilit că autoritățile responsabile de executarea hotărârii judecătorești n-au întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării documentului executoriu, iar ca urmare reclamanții nu au putut beneficia de succesul obținut în urma hotărârii menționate, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea acestora a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

A concluzionat instanța de apel că neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile nu poate fi imputată reclamanților, iar în speță, miza pentru creditorii

Manole Victor și Manole Valentina este evidentă, fiind bazată pe o legitimă speranță, or, aceștia urmăresc exercitarea dreptului său în temeiul unei hotărâri judecătorești.

La 7 octombrie 2021, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 30 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a susținut că având în vedere situația critică din țară la compartimentul asigurării spațiului locativ, precum și din faptul că intimatul nu are o vârstă înaintată, fiind angajată în câmpul muncii și dispunând de un venit lunar stabil, a considerat suma acordată de 6 000 de euro pentru fiecare reclamant cu titlu de prejudiciu moral, ca fiind una exagerată și excesivă, solicitând diminuarea sumelor.

A mai notat că instanța de apel a precizat arbitrar poziția participanților procesului și nu a luat în considerare faptul că la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

Cu referire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, a comunicat că pentru a putea fi invocat, trebuie să existe o legătură de cauzalitate între încălcarea comisă și despăgubirea pretinsă de către intimați.

La 26 octombrie 2021, în adresa lui Victor Manole, Valentinei Manole, Consiliului mun. Chișinău și a executorului judecătoresc Oleg Ungureanu a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției al RM, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 153) și recepționată de către executorul judecătoresc Oleg Ungureanu la 29 octombrie 2021 (f. d. 155), iar de către Consiliul mun. Chișinău la 1 noiembrie 2021 (f. d. 156), potrivit avizelor de recepție.

La 8 decembrie 2021, Victor Manole și Valentina Manole, reprezentați de avocatul Victor Ciumac, prin intermediul poștei electronice, au depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, solicitând declararea inadmisibilității acestuia.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu au parvenit alte referințe prin participanții la proces să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă faptul că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa Ministerului Justiției al RM la 19 iulie 2021, ceea ce se atestă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 131), însă lipsesc probe care ar confirma recepționarea acesteia de către destinatar.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 7 octombrie 2021, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției al RM, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că

instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic